# T085 TKL 3 (56) Luận Đại Trí Độ-Phẩm 78-Bốn Nhiếp tt

*Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)*

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 89

LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ

QUYEÅN 89

GIAÛI THÍCH PHAÅM BAÛY MÖÔÙI TAÙM (Tieáp): BOÁN NHIEÁP

KINH: Theá naøo laø taùm möôi veû ñeïp tuøy hình?

1. Ñænh ñaàu khoâng theå thaáy
2. Muõi thaúng, cao, ñeïp, loã muõi kín
3. Mí maét nhö traêng môùi moïc, coù maøu xanh löu ly
4. Vaønh tai moïc thoøng xuoáng
5. Thaân chaéc thaät nhö löïc só trôøi Na la dieân
6. Khôùp xöông nhö moùc caâu
7. Moãi laàn thaân xoay nhö voi chuùa
8. Khi ñi chaân caùch ñaát boán taác, coù daáu aán hieän treân ñaát
9. Moùng tay maøu ñoàng ñoû, moûng vaø möôùt
10. Xöông ñaàu goái cöùng, troøn, ñeïp
11. Thaân saïch seõ
12. Thaân meàm maïi
13. Thaân khoâng cong
14. Ngoùn tay troøn, thon
15. Ngoùn tay ñeïp
16: Maïch saâu
17. Maét caù kín
18. Thaân mòn maøng
19. Thaân vöõng chaéc, ñi khoâng xieâng xeïo
20. Thaân ñaày ñaën

21. Thöùc ñaày ñuû
22. Dung nghi ñaày ñaën
SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 89 577
23. Choã ôû yeân oån khoâng theå ñoäng
24. Uy ñöùc chaán ñoäng heát thaûy
25. Moïi ngöôøi ñeàu öa xem
26. Maët khoâng lôùn daøi
27. Dung maïo ñoan chính, khoâng pha taïp
28. Maët ñaày ñuû
29. Moâi ñoû nhö maøu traùi Taàn baø
30. AÂm vang saâu laéng
31. Roán saâu, troøn, ñeïp
32. Loâng treân thaân xoay veà phía höõu
33. Tay ñaày ñuû
34. Tay chaân vöøa yù
35. Chæ tay roõ raøng, ngay thaúng
36: Chæ tay daøi
37. Chæ tay khoâng döùt
38. Chuùng sinh aùc taâm trong thaáy hoøa vui
39. Maët roäng, ñeïp
40. Maët ñaày ñaën, trong saùng nhö traêng
41. Theo yù chuùng sinh vui veû cuøng noùi
42. Loã chaân loâng toûa muøi thôm
43. Mieäng toûa muøi thôm
44. Nghi dung nhö sö töû
45. Ñi ñöùng nhö voi chuùa
46. Caùch ñi nhö ngoãng chuùa
47. Ñaàu nhö quaû Ma la ñaø
48. AÂm thanh roõ raøng
49. Raêng beùn
50. Saéc löôõi maøu hoàng
51. Löôõi moûng
52. Loâng maøu hoàng
53. Loâng trong saïch
54. Maét roäng, daøi
55. Töôùng caùc khieáu (loã) ñaày ñuû
56. Tay chaân traéng thuaàn nhö hoa sen
57. Roán khoâng baøy
58. Buïng khoâng baøy

59. Buïng nhoû

60. Thaân khoâng khuynh ñoäng



61. Thaân chaéc nòch 62. Phaàn thaân lôùn 63. Thaân cao raùo 64. Tay chaân saïch, meàm maïi 65. Haøo quang thaân daøi moät tröôïng 66. Thaân chieáu saùng khi ñi 67. Xem chuùng sinh bình ñaúng 68. Khoâng khinh khi chuùng sinh 69. Theo aâm thanh cuûa chuùng sinh khoâng quaù, khoâng giaûm 70. Thuyeát phaùp khoâng sai khaùc 71. Tuøy theo ngoân ngöõ cuûa chuùng sinh maø thuyeát phaùp 72. Phaùt aâm traû lôøi thuaän theo aâm thanh cuûa chuùng 73. Coù nhaân duyeân theo thöù lôùp thuyeát phaùp 74. Coù töôùng heát thaûy chuùng sinh khoâng theå xem heát ñöôïc 75. Ngöôøi xem khoâng nhaøm chaùn 76. Toùc daøi, ñeïp 77. Toùc khoâng roái 78. Toùc xoaùy troøn, ñeïp 79. Maøu toùc nhö ngoïc xanh 80. Tay chaân coù ñöùc töôùng. Naøy Tu-boà-ñeà! AÁy laø taùm möôi veû ñeïp tuøy hình thaønh töïu nôi thaân Phaät. Nhö vaäy, Boà-taùt do hai thí nhieáp thuû chuùng sinh, ñoù laø taøi thí vaø phaùp thí. AÁy laø vieäc hy höõu khoù bì kòp cuûa Boà-taùt. Laøm sao Boà-taùt duøng aùi ngöõ nhieáp thuû chuùng sinh? Boà-taùt laáy Ba- la-maät vì chuùng sinh thuyeát phaùp, noùi raèng: Caùc ngöôi tu saùu Ba-la-maät, thu nhieáp ñöôïc heát thaûy thieän phaùp. Laøm sao Boà-taùt laáy lôïi haønh nhieáp thuû chuùng sinh? Ñoù laø Boà-taùt thöôøng daïy chuùng sinh, khieán tu saùu Ba-la-maät. Laøm sao Boà-taùt laáy ñoàng söï nhieáp thuû chuùng sinh? Ñoù laø Boà-taùt duøng söùc naêm thaàn thoâng, caùc caùch bieán hoùa ñi vaøo trong naêm ñöôøng cuøng söï vieäc vôùi chuùng sinh. Ñoù laø laáy boán vieäc nhieáp thuû chuùng sinh. Laïi nöõa, Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, giaùo hoùa chuùng sinh raèng: Naøy thieän nam töû! Neân kheùo hoïc, phaân bieät caùc maãu chöõ vaø neân kheùo bieát moät maãu chöõ cho ñeán boán möôi hai maãu chöõ; kheùo bieát heát thaûy ngoân ngöõ ñeàu töø trong maãu chöõ thöù hai cho ñeán maãu chöõ thöù boán möôi hai, heát thaûy ngoân ngöõ ñeàu vaøo trong aáy. Moät maãu chöõ ñeàu vaøo trong boán möôi hai maãu chöõ, boán möôi hai maãu chöõ cuõng vaøo trong moät maãu chöõ. Chuùng sinh aáy neân kheùo hoïc boán möôi hai maãu chöõ nhö vaäy.



Kheùo hoïc boán möôi hai maãu chöõ roài, coù theå kheùo bieát pheùp taéc cuûa maãu chöõ; kheùo bieát pheùp taéc cuûa maãu chöõ roài kheùo bieát pheùp taéc khoâng coù maãu chöõ naøy. Naøy Tu-boà-ñeà! Nhö Phaät kheùo bieát pheùp taéc maãu chöõ, kheùo bieát maãu chöõ, kheùo bieát khoâng coù maãu chöõ, vì pheùp taéc khoâng coù maãu chöõ neân noùi pheùp taéc maãu chöõ. Vì sao? Vì vöôït qua heát thaûy danh töï, goïi laø Phaät phaùp. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu chuùng sinh roát raùo khoâng theå coù ñöôïc, phaùp cuõng roát raùo khoâng theå coù ñöôïc, phaùp tính cuõng roát raùo khoâng theå coù ñöôïc, vì roát raùo khoâng, voâ thæ khoâng, vaäy thì Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät cho ñeán Thí Ba-la-maät, khi haønh boán thieàn, boán taâm voâ löôïng, boán ñònh voâ saéc, ba möôi baûy phaùp trôï ñaïo, möôøi taùm khoâng tam-muoäi, Voâ töôùng, Voâ taùc,

taùm boäi xaû, ñònh chín thöù lôùp, möôøi löïc cuûa Phaät, boán ñieàu khoâng sôï, boán trí khoâng ngaïi, möôøi taùm phaùp khoâng chung, ba möôi hai töôùng, taùm möôi veû ñeïp tuøy hình, laøm sao truù trong naêm thaàn thoâng do quaû baùo ñöôïc maø vì chuùng sinh thuyeát phaùp? Chuùng sinh thaät khoâng theå coù ñöôïc, vì chuùng sinh khoâng coù ñöôïc neân saéc khoâng theå coù ñöôïc, cho ñeán thöùc cuõng khoâng theå coù ñöôïc; vì naêm uaån khoâng theå coù ñöôïc, neân saùu Ba-la-maät cho ñeán taùm möôi veû ñeïp tuøy hình ñeàu khoâng theå coù ñöôïc. Trong khoâng theå coù ñöôïc, khoâng coù chuùng sinh, khoâng coù saéc cho ñeán khoâng coù taùm möôi veû ñeïp tuøy hình, vaäy laøm sao Boà-taùt haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät coù theå vì chuùng sinh thuyeát phaùp? Baïch ñöùc Theá Toân! Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, Boà-taùt coøn khoâng theå coù ñöôïc, huoáng gì coù phaùp Boà-taùt? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Nhö lôøi oâng noùi! Vì chuùng sinh khoâng theå coù ñöôïc, neân bieát noäi khoâng, ngoaïi khoâng, noäi ngoaïi khoâng, khoâng khoâng, ñaïi khoâng, ñeä nhaát nghóa khoâng, höõu vi khoâng, voâ vi khoâng, taát caûnh khoâng, voâ thæ khoâng, taùn khoâng, caùc phaùp khoâng, töï töôùng khoâng, tính Khoâng, baát khaû ñaéc khoâng, voâ phaùp khoâng, höõu phaùp khoâng, voâ phaùp höõu phaùp khoâng. Vì chuùng sinh khoâng theå coù ñöôïc neân bieát naêm uaån khoâng, möôøi hai nhaäp khoâng, möôøi taùm giôùi khoâng, möôøi hai nhaân duyeân khoâng, boán ñeá khoâng, ngaõ khoâng, thoï giaû, maïng giaû, keû sinh, keû nuoâi, keû döôõng, chuùng soá, ngöôøi, ngöôøi laøm, ngöôøi khieán laøm, khôûi daäy, ngöôøi khieán khôûi daäy, laõnh thoï, ngöôøi khieán laõnh thoï, keû bieát, keû thaáy ñeàu khoâng. Vì chuùng sinh khoâng theå coù ñöôïc neân bieát boán thieàn khoâng, boán taâm voâ löôïng khoâng, cho ñeán taùm phaàn thaùnh ñaïo khoâng, khoâng khoâng, voâ töôùng khoâng, voâ taùc khoâng, taùm boäi xaû khoâng, ñònh chín thöù lôùp khoâng. Vì chuùng sinh khoâng theå coù ñöôïc neân bieát möôøi löïc cuûa Phaät, boán ñieàu khoâng sôï, boán trí khoâng ngaïi, möôøi taùm phaùp khoâng

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 89 580

chung khoâng, neân bieát quaû Tu-ñaø-hoaøn khoâng cho ñeán ñaïo Bích-chi Phaät khoâng, Boà-taùt ñòa khoâng, Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc khoâng. Naøy Tu-boà-ñeà! Boà-taùt thaáy heát thaûy phaùp khoâng nhö vaäy, vì chuùng sinh thuyeát phaùp, khoâng maát caùc töôùng khoâng. Boà-taùt khi quaùn nhö vaäy, bieát heát thaûy phaùp thoâng suoát khoâng ngaïi, bieát heát thaûy phaùp khoâng ngaïi roài, khoâng phaù hoaïi caùc phaùp töôùng, khoâng hai, khoâng phaân bieät, chæ vì chuùng sinh maø nhö thaät noùi phaùp. Thí nhö ngöôøi cuûa Phaät bieán hoùa, ngöôøi bieán hoùa laïi hoùa laøm voâ löôïng ngaøn vaïn öùc ngöôøi, coù ngöôøi daïy khieán boá thí, coù ngöôøi daïy trì giôùi, coù ngöôøi daïy nhaãn nhuïc, coù ngöôøi daïy tinh taán, coù ngöôøi daïy thieàn ñònh, coù ngöôøi daïy trí tueä, coù ngöôøi daïy boán thieàn, boán taâm voâ löôïng, boán ñònh voâ saéc, yù oâng nghó sao? Ngöôøi cuûa Phaät bieán hoùa aáy coù phaù hoaïi phaùp tính chaêng? Tu-boà-ñeà thöa: Thöa khoâng, baïch Theá Toân! Caùc ngöôøi bieán hoùa aáy khoâng coù taâm, khoâng coù taâm vaø taâm soá phaùp, laøm sao phaân bieät phaù hoaïi caùc phaùp? Naøy Tu-boà-ñeà! Theá neân bieát, Boà-taùt haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, vì chuùng sinh

ñuùng choã thích hôïp thuyeát phaùp; keùo chuùng sinh ra khoûi ñieân ñaûo, khieán ñöôïc ôû vaøo choã neân ôû, vì phaùp khoâng troùi khoâng môû. Vì sao? Vì saéc khoâng troùi khoâng môû; thoï, töôûng, haønh, thöùc khoâng troùi khoâng môû; saéc khoâng troùi khoâng môû thì khoâng phaûi laø saéc; thoï, töôûng, haønh, thöùc khoâng troùi khoâng môû thì khoâng phaûi laø . . . thöùc. Vì sao? Vì saéc roát raùo thanh tònh; thoï, töôûng, haønh, thöùc cho ñeán heát thaûy phaùp, hoaëc höõu vi, hoaëc voâ vi cuõng roát raùo thanh tònh. Nhö vaäy, Boà-taùt vì chuùng sinh thuyeát phaùp cuõng khoâng thuû ñaéc töôùng chuùng sinh vaø heát thaûy phaùp. Heát thaûy phaùp khoâng theå coù ñöôïc neân Boà-taùt khoâng truù phaùp neân truù trong phaùp töôùng, ñoù laø saéc khoâng cho ñeán höõu vi, voâ vi phaùp khoâng. Vì sao? Vì töø saéc cho ñeán höõu vi, voâ vi phaùp töï tính Khoâng theå coù ñöôïc, khoâng choã truù. Phaùp khoâng coù sôû höõu, khoâng truù ôû phaùp khoâng coù sôû höõu; töï tính phaùp khoâng truù trong töï tính phaùp, tha tính phaùp khoâng truù trong tha tính phaùp. Vì sao? Vì heát thaûy phaùp ñeàu khoâng theå coù ñöôïc. Phaùp khoâng theå coù ñöôïc thì truù vaøo ñaâu? Nhö vaäy, Boà-taùt haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, do caùc khoâng aáy coù theå noùi phaùp nhö vaäy, haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät nhö vaäy, ñoái vôùi chö Phaät vaø Thanh-vaên, Bích-chi Phaät khoâng coù loãi. Vì sao? Vì chö Phaät, Boà-taùt, Bích-chi Phaät, A-la-haùn ñöôïc phaùp aáy roài, vì chuùng sinh thuyeát phaùp cuõng khoâng chuyeån ñoåi thaät töôùng caùc phaùp. Vì sao? Vì Nhö, phaùp tính, thaät teá khoâng theå chuyeån ñoåi. Sao vaäy? Vì tính caùc phaùp khoâng coù. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu phaùp tính, nhö,



thaät teá khoâng chuyeån ñoåi, vaäy thì saéc vôùi phaùp tính khaùc nhau chaêng? Saéc vôùi nhö, thaät teá khaùc nhau chaêng? Thoï, töôûng, haønh, thöùc cho ñeán phaùp höõu vi, voâ vi, theá gian, xuaát theá gian, höõu laäu, voâ laäu khaùc nhau chaêng? Phaät daïy: Khoâng khaùc. Saéc khoâng khaùc, phaùp tính Khoâng khaùc; nhö khoâng khaùc, thaät teá khoâng khaùc; thoï, töôûng, haønh, thöùc cho ñeán phaùp höõu laäu, voâ laäu cuõng khoâng khaùc. Tu-boà-ñeà baïch Phaät: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu saéc khoâng khaùc, phaùp tính Khoâng khaùc; nhö khoâng khaùc, thaät teá khoâng khaùc; thoï, töôûng, haønh, thöùc cho ñeán höõu laäu, voâ laäu khoâng khaùc, thì laøm sao phaân bieät haéc nghieäp coù haéc baùo, laø quaû baùo ñòa nguïc, suùc sinh, ngaï quyû; baïch nghieäp coù baïch baùo, laø quaû baùo sinh coõi trôøi, coõi ngöôøi; haéc baïch ng- hieäp coù haéc baïch baùo, nghieäp chaúng haéc chaúng baïch coù quaû baùo chaúng haéc chaúng baïch, ñoù laø quaû Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Theo theá ñeá neân phaân bieät noùi coù quaû baùo, chaúng phaûi theo ñeä nhaát nghóa. Trong ñeä nhaát nghóa ñeá khoâng theå noùi nhaân duyeân quaû baùo. Vì sao? Vì ñeä nhaát nghóa ñeá thaät khoâng coù töôùng, khoâng coù phaân bieät, cuõng khoâng coù ngoân thuyeát, goïi laø saéc cho ñeán phaùp höõu laäu, voâ laäu; töôùng chaúng sinh, chaúng dieät, chaúng nhô, chaúng saïch, vì roát raùo khoâng, voâ thæ khoâng. Tu-boà-ñeà baïch Phaät: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu vì theo theá ñeá neân phaân bieät noùi coù quaû baùo, chaúng phaûi theo ñeä nhaát nghóa ñeá, thì heát thaûy phaøm phu leõ ñaùng

coù quaû Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: YÙ oâng nghó sao, ngöôøi phaøm phu coù bieát ñoù laø theá ñeá, ñoù laø ñeä nhaát nghóa ñeá chaêng? Neáu bieát, thì ngöôøi phaøm phu aáy leõ ñaùng laø quaû Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Naøy Tu-boà-ñeà! Vì ngöôøi phaøm phu thaät khoâng bieát theá ñeá, khoâng bieát ñeä nhaát nghóa ñeá, khoâng bieát ñaïo, khoâng bieát phaân bieät ñaïo quaû, laøm sao hoï coù caùc quaû ñöôïc? Naøy Tu-boà-ñeà! Thaùnh nhaân bieát theá ñeá, bieát ñeä nhaát nghóa ñeá, coù ñaïo, coù tu ñaïo, vì theá neân thaùnh nhaân coù caùc quaû sai khaùc. Tu-boà-ñeà baïch Phaät: Tu ñaïo ñöôïc quaû chaêng? Phaät daïy: Khoâng ñöôïc. Tu ñaïo khoâng ñöôïc quaû, khoâng tu ñaïo cuõng khoâng ñöôïc quaû, cuõng khoâng lìa ñaïo ñöôïc quaû, cuõng khoâng truù ôû trong ñaïo ñöôïc quaû. Nhö vaäy, Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, vì chuùng sinh neân phaân bieät quaû vaø cuõng khoâng phaân bieät ñoù laø tính höõu vi, tính voâ vi.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 89 582

Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu khoâng phaân bieät tính höõu vi, tính voâ vi maø ñöôïc caùc quaû, thì vì sao Theá Toân noùi döùt heát ba kieát goïi laø Tu-ñaø-hoaøn; daâm noä si moûng goïi laø Tö-ñaø-haøm; döùt heát naêm haï phaàn kieát goïi laø A-na-haøm; döùt heát naêm thöôïng phaàn kieát goïi laø A-la-haùn? Bieát phaùp coù taäp hôïp ñeàu coù töôùng taùn dieät goïi laø ñaïo Bích-chi Phaät, döùt heát thaûy phieàn naõo vaø taäp khí goïi laø Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc? Baïch ñöùc Theá Toân! Con laøm sao bieát laø khoâng phaân bieät tính höõu vi, tính voâ vi maø ñöôïc caùc ñaïo quaû? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: OÂng cho quaû Tu-ñaø-hoaøn, quaû Tö-ñaø-haøm cho ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, caùc quaû aáy laø höõu vi, laø voâ vi chaêng? Tu-boà-ñeà thöa: Ñeàu laø voâ vi. Naøy Tu-boà-ñeà! Trong phaùp voâ vi coù phaân bieät chaêng? Thöa khoâng, baïch Theá Toân! Naøy Tu-boà-ñeà! Neáu ngöôøi thieän nam, keû thieän nöõ thoâng suoát heát thaûy phaùp hoaëc höõu vi, hoaëc voâ vi ñeàu laø moät töôùng, töùc laø voâ töôùng, khi aáy coøn coù phaân bieät hoaëc höõu vi, hoaëc voâ vi chaêng? Thöa khoâng, baïch Theá Toân! Naøy Tu-boà-ñeà! Ñuùng vaäy! Boà-taùt vì chuùng sinh thuyeát phaùp, khoâng phaân bieät caùc phaùp, vì noäi khoâng cho ñeán voâ phaùp höõu phaùp khoâng. Boà- taùt aáy töï mình ñöôïc phaùp khoâng coù chaáp tröôùc, cuõng daïy ngöôøi khieán ñöôïc phaùp khoâng coù chaáp tröôùc, hoaëc Thí Ba-la-maät cho ñeán Baùt-nhaõ Ba-la-maät, hoaëc Sô thieàn cho ñeán ñeä Töù thieàn, hoaëc töø, bi, hæ, xaû cho ñeán Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng xöù, hoaëc Boán nieäm xöù cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng. Boà-taùt aáy töï mình khoâng chaáp tröôùc, cuõng daïy ngöôøi khoâng chaáp tröôùc, vì khoâng chaáp tröôùc neân khoâng chöôùng ngaïi gì. Thí nhö ngöôøi cuûa Phaät bieán hoùa laøm vieäc boá thí, cuõng khoâng laõnh thoï quaû baùo boá thí, chæ vì chuùng sinh cho ñeán tu trí Nhaát thieát chuûng cuõng khoâng laõnh thoï quaû baùo cuûa trí Nhaát thieát chuûng. Boà-taùt cuõng nhö vaäy, haønh saùu Ba-la-maät cho ñeán heát thaûy phaùp maø khoâng truù phaùp höõu laäu, voâ laäu, höõu vi, voâ vi, cuõng khoâng thoï baùo, maø chæ vì ñoä chuùng sinh. Vì sao? Vì Boà-taùt aáy kheùo thoâng ñaït thaät töôùng caùc phaùp. LUAÄN: Hoûi: Taùm möôi veû ñeïp tuøy

hình laø phaùp trang nghieâm thaân, côù sao ôû trong thai “thöùc bieát ñaày ñuû” laïi laø moät ôû trong caùc veû ñeïp tuøy hình? Ñaùp: Thöùc aáy laø thöùc do quaû baùo sinh, ñoái vôùi theá gian toát hay xaáu töï nhieân bieát ñöôïc. Coøn thöùc cuûa ngöôøi phaøm phu khoâng ñaày ñuû, neân phaûi hoïc theo caùch ngöôøi khaùc môùi bieát ñöôïc. Phaät ôû trong thai moät naêm



ñaày ñuû, sung maõn môùi sinh, neân thaân vaø thöùc ñeàu ñaày ñuû. Nhöõng ngöôøi khaùc hoaëc taùm thaùng, hoaëc chín thaùng ôû trong thai, noùi chung laø möôøi thaùng. Boà-taùt ôû trong thai möôøi thaùng noùi chung laø ñöôïc moät naêm thì thaân caên ñaày ñuû; thöùc do quaû baùo sinh cuõng ñaày ñuû. Hoûi: Choã chaân ñöùng yeân vôùi choã ôû yeân coù sai khaùc theá naøo? Ñaùp: Choã ôû yeân laø, nhö keû duõng só taïi gia caàm thaät chaëc gaäy goäc, ôû yeân moät choã, khoâng theå lay ñoäng. Laïi khi xuaát gia, ma daân, aùc quyû khoâng theå laøm chuyeån ñoäng khieán luøi boû. Nghóa cuûa boán möôi hai maãu chöõ nhö trong Ñaïi thöøa coù noùi. Moät maãu chöõ vaøo heát trong caùc maãu chöõ; thí nhö hai soá moät hôïp laïi laøm hai, ba soá moät hôïp laïi laøm ba; boán soá moät hôïp laïi laøm boán; nhö vaäy cho ñeán ngaøn, vaïn. Laïi nhö chöõ A laø ñònh; A bieán thaønh La, cuõng bieán thaønh Ba; nhö vaäy ñeàu vaøo trong boán möôi hai maãu chöõ, boán möôi hai maãu chöõ vaøo trong moät maãu chöõ laø, boán möôi hai maãu chöõ ñeàu coù phaàn chöõ A, phaàn chöõ A laïi vaøo trong chöõ A. Kheùo bieát chöõ neân kheùo bieát teân caùc phaùp; kheùo bieát teân caùc phaùp neân kheùo bieát nghóa caùc phaùp. Khoâng coù maãu chöõ töùc laø nghóa thaät töôùng cuûa caùc phaùp. Vì sao? Vì trong nghóa cuûa caùc phaùp, caùc phaùp khoâng coù danh töï. Tu-boà-ñeà hoûi: Neáu caùc phaùp roát raùo khoâng, khoâng coù danh töï, laøm sao Boà-taùt truù trong saùu thaàn thoâng do quaû baùo sinh maø vì chuùng sinh thuyeát phaùp? Neáu roát raùo khoâng coù chuùng sinh thì khoâng coù phaùp? Phaät chaáp thuaän lôøi Tu-boà-ñeà noùi: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Vì möôøi taùm khoâng, neân heát thaûy phaùp khoâng theå coù ñöôïc. Ngaõ vaø chuùng sinh, cho ñeán keû bieát keû thaáy, cho ñeán neân bieát Phaät, Boà-taùt cuõng ñeàu khoâng. Bieát nhö vaäy roài maø vì chuùng sinh thuyeát veà phaùp khoâng aáy. Neáu chuùng sinh laø thaät coù maø vì hoï thuyeát khoâng thì khoâng theå ñöôïc; vì chuùng sinh khoâng, nhöng do ñieân ñaûo thaønh coù. Theá neân Boà-taùt khoâng boû maát khoâng maø vì chuùng sinh thuyeát phaùp. Khoâng boû maát töùc laø khoâng laøm cho caùc phaùp ñeàu khoâng, coøn phaùp ñöôïc noùi chaúng khoâng. Neáu cho phaùp ñöôïc noùi chaúng khoâng thì laøm maát töôùng khoâng. Neáu mieäng noùi khoâng maø taâm laø coù, cuõng laø boû maát khoâng. Trong ñaây Phaät töï noùi: Töôùng phaùp khoâng hai, khoâng hö hoaïi. Muoán roõ raøng vieäc aáy neân Phaät neâu thí duï: Nhö ngöôøi do Phaät bieán hoùa, bieán laøm nhieàu ngöôøi, vì chuùng sinh thuyeát phaùp, hoaëc thuyeát veà coâng ñöùc trì giôùi, boá thí. Phöông tieän thuyeát phaùp nhö vaäy khoâng coù loãi, maø coù theå keùo chuùng sinh ra khoûi ñieân ñaûo, vì phaùp khoâng troùi khoâng môû. Trong Ñeä nhaát nghóa ñeá khoâng troùi khoâng môû, trong theá ñeá coù troùi coù môû. Trong ñaây Phaät töï noùi nhaân duyeân: Saéc khoâng troùi khoâng môû. Vì sao? Vì trong khoâng troùi

khoâng môû aáy khoâng coù saéc töôùng,

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 89 584

cho ñeán thöùc cuõng nhö vaäy. Boà-taùt duøng phaùp chaúng truù nhö vaäy neân truù trong khoâng phaùp, vì chuùng sinh thuyeát phaùp. Chuùng sinh khoâng theå coù ñöôïc, vì chuùng sinh vaø heát thaûy phaùp khoâng theå coù ñöôïc. Trong ñaây Phaät töï noùi nhaân duyeân: Phaùp khoâng coù sôû höõu, khoâng truù trong phaùp khoâng coù sôû höõu, thí nhö hö khoâng, khoâng truù nôi hö khoâng; töï tính phaùp, khoâng truù nôi töï tính phaùp; thí nhö löûa khoâng truù nôi löûa, phaùp tha tính Khoâng truù nôi phaùp tha tính; thí nhö trong tính nöôùc khoâng coù tính löûa; laïi vì tha tính baát ñònh. Neáu thanh tònh thuyeát phaùp ñöôïc nhö vaäy thì Boà-taùt aáy ñoái vôùi chö Phaät, Thaùnh Hieàn khoâng coù loãi. Vì sao? Vì chö Phaät, Thaùnh Hieàn khoâng nhieãm tröôùc phaùp, ngöôøi thí phaùp cuõng khoâng nhieãm tröôùc phaùp; chö Phaät, thaùnh hieàn vì roát raùo khoâng, laáy töôùng tòch dieät laøm sôû haønh cuûa taâm, ngöôøi thuyeát phaùp cuõng nhö vaäy. Chö Phaät, Thaùnh Hieàn vaøo ba moân giaûi thoaùt, ñöôïc thaät tính caùc phaùp, ñoù laø Voâ dö Nieát-baøn, ngöôøi thuyeát phaùp theo phaùp aáy neân khoâng coù loãi. Trong ñaây Phaät töï noùi nhaân duyeân: Chö Phaät, Hieàn Thaùnh ñöôïc phaùp aáy roài, vì chuùng sinh thuyeát phaùp, khoâng laøm chuyeån ñoåi phaùp tính, vì phaùp tính Khoâng, voâ töôùng. Tu-boà-ñeà baïch Phaät: Neáu khoâng chuyeån ñoåi phaùp tính, thì saéc cuøng vôùi phaùp tính khaùc nhau chaêng? Phaät daïy: Khoâng. Vì sao? Vì thaät töôùng cuûa saéc töùc laø phaùp tính. YÙ Phaät muoán noùi, khi Boà-taùt thuyeát phaùp cuõng khoâng phaù hoaïi phaùp tính. Tu-boà-ñeà hoûi: Saéc v.v... cuøng vôùi phaùp tính Khoâng khaùc, côù gì chæ quyù phaùp tính? Vì Phaät ñaùp saéc khoâng khaùc phaùp tính neân Tu-boà-ñeà naïn hoûi: Neáu khoâng khaùc thì laøm sao phaân bieät coù thieän, aùc, traéng, ñen, quaû Tu-ñaø-hoaøn v.v..? Phaät daïy: Saéc v.v... tuy khoâng lìa phaùp tính, song vì theo theá ñeá neân coù phaân bieät, coøn ôû trong ñeä nhaát nghóa ñeá khoâng coù phaân bieät. Vì sao? Vì thaùnh nhaân ñöôïc ñeä nhaát nghóa ñeá, khoâng coù phaân bieät gì, nghe noùi coù sôû ñaéc khoâng möøng, nghe khoâng coù sôû ñaéc khoâng lo, vì chöùng ñöôïc phaùp voâ töôùng, neân cho ñeán maûy may phaùp coøn khoâng thuû töôùng, huoáng gì phaân bieät coù thieän, aùc. Ngöôøi chöa chöùng ñaéc thaät töôùng, vì muoán ñeä nhaát nghóa ñeá neân coù choã phaân bieät. Trong ñaây töï noùi nhaân duyeân: Phaùp aáy khoâng coù ngoân thuyeát, cuõng khoâng sinh dieät, nhô saïch; nghóa laø roát raùo khoâng, voâ thæ khoâng. Hoûi: Côù gì trong ñaây chæ noùi hai Khoâng goïi laø phaùp? Ñaùp: Heát thaûy coù, hoaëc phaùp, hoaëc chuùng sinh, neáu noùi roát raùo khoâng thì laø phaù phaùp; neáu noùi voâ thæ khoâng thì phaù chuùng sinh. Phaù hai phaùp aáy roài thì phaù heát taát caû phaùp. Trong ñaây Boà-taùt vì chuùng sinh thuyeát phaùp cho neân duøng hai Khoâng ñeå phaù phaùp vaø phaù chuùng sinh; tuy coøn coù caùc

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 89 585

Khoâng khaùc nhöng khoâng saâu saéc, roát raùo baèng roát raùo khoâng. Caùc khoâng khaùc nhö löûa ñoát caây, coøn laïi than tro; roát raùo khoâng thì khoâng coù

tro, khoâng coù than. Coù ngöôøi noùi: Hoaëc noùi ñuû möôøi taùm Khoâng, khoâng coù loãi, vì löôïc noùi neân noùi hai Khoâng. Tu-boà-ñeà thöa: Neáu theo theá ñeá neân phaân bieät coù thieän aùc, traéng ñen vaø caùc quaû baùo, coøn theo ñeä nhaát nghóa ñeá thì ngöôøi phaøm phu leõ ñaùng coù thaùnh quaû Tu-ñaø-hoaøn v.v... Vì sao? Vì neáu trong theá ñeá hö voïng phaân bieät coù caùc Hieàn Thaùnh, coøn trong ñeä nhaát nghóa ñeá lyù ñaùng phaøm phu laøm Hieàn Thaùnh. Tu-boà-ñeà phaân bieät thaät töôùng noùi phaøm phu khaùc, coøn Phaät noùi ñeä nhaát nghóa nhaát töôùng, neân Tu-boà-ñeà noùi lyù ñaùng phaøm phu laø baäc thaùnh. Phaät ñaùp: Neáu phaøm phu phaân bieät, bieát ñoù laø ñeä nhaát nghóa ñeá, ñoù laø theá ñeá, thì leõ ñaùng phaøm phu coù caùc quaû Thaùnh. Vì phaøm phu thaät khoâng bieát ñaïo, khoâng bieát phaân bieät ñaïo, khoâng bieát haønh ñaïo, tu ñaïo, huoáng gì ñöôïc ñaïo quaû! Phaät noùi baäc Thaùnh coù theå phaân bieät neân noùi baäc Thaùnh coù Thaùnh quaû. Baáy giôø Tu-boà-ñeà töï bieát coù loãi, neân noùi: Trong tính voâ löôïng, voâ töôùng, voâ ñoäng, laøm sao thuû töôùng, muoán löôøng phaùp voâ löôïng; laøm sao cöôõng cho phaøm phu laø Thaùnh quaû? Neân laõnh thoï lôøi Phaät. Bieát ngöôøi haønh ñaïo môùi ñaéc quaû, ngöôøi khoâng haønh ñaïo khoâng ñaéc quaû; theá neân hoûi Phaät: Tu ñaïo ñaéc quaû chaêng? Phaät ñaùp khoâng. Laïi hoûi: Treân kia Phaät phaân bieät noùi tu ñaïo ñaéc quaû, sao nay noùi khoâng? Phaät ñaùp: Treân kia noùi chaúng phaûi taâm chaáp tröôùc, nay vì Tu-boà- ñeà ñem taâm chaáp tröôùc maø hoûi, muoán töø ñaïo phaùt xuaát quaû, nhö töø meø eùp ra daàu; neáu nhö vaäy ñaïo vôùi quaû ñoàng hö doái. Theá neân Phaät ñeàu ñaùp laø khoâng. Ngöôøi nghe sinh taâm nghó raèng: Neáu tu khoâng ñöôïc, vaäy thì khoâng tu lyù ñaùng ñöôïc? Phaät daïy: Tu coøn khoâng ñöôïc, huoáng hoà khoâng tu! Thí nhö hai ngöôøi muoán ñi ñeán, moät ngöôøi ñöùng yeân khoâng ñi, moät ngöôøi laïc ñöôøng, caû hai ñeàu khoâng theå ñeán. Neáu khoâng tu ñaïo coøn khoâng coù ñöôïc chuùt ít caùi vui nhieáp taâm, huoáng gì ñaïo quaû! Neáu taâm thuû töôùng maø tu ñaïo, tuy coù caùi vui nhieáp taâm thieàn ñònh maø khoâng coù ñaïo quaû. Neáu taâm khoâng thuû töôùng tu ñaïo thì coù ñaïo quaû. Theá neân Phaät noùi: Boà-taùt haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng phaân bieät tính höõu vi, voâ vi, neân coù ñaïo quaû sai khaùc. Tu-boà-ñeà hoûi: Neáu nhö vaäy, côù gì Phaät noùi döùt ba kieát söû ñöôïc Tu-ñaø-hoaøn, coù caùc phaân bieät nhö vaäy? Phaät hoûi ngöôïc laïi raèng: YÙ oâng nghó sao, oâng cho quaû Tu-ñaø-hoaøn laø höõu vi, laø voâ vi chaêng?

Tu-boà-ñeà ñaùp: Laø voâ vi. Phaät daïy: Neáu nhö vaäy, trong voâ vi coù sai khaùc chaêng? Tu-boà-ñeà thöa: Thöa khoâng, baïch Theá Toân! Phaät daïy: Neáu khoâng coù phaân bieät, côù gì oâng naïn hoûi? Phaät laïi hoûi Tu-boà-ñeà: Neáu ngöôøi thieän nam, keû thieän nöõ thoâng suoát heát thaûy phaùp laø moät töôùng, töùc laø voâ töôùng, ôû trong ba moân giaûi thoaùt, khi chöùng Nieát- baøn, thì khi aáy coù phaùp ñeå phaân bieät hoaëc höõu vi, hoaëc voâ vi chaêng? Tu-boà-ñeà thöa: Khoâng! YÙ Phaät laø, chæ taâm khi aáy laø chaân thaät, khi khaùc ñeàu hö doái, côù sao oâng vaán naïn? Boà-taùt haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng phaân bieät heát thaûy phaùp, ôû trong caùc phaùp khoâng, noäi khoâng v.v... raát thanh tònh, töï mình khoâng chaáp tröôùc, cuõng daïy chuùng sinh khoâng chaáp tröôùc; nghóa laø daïy

boá thí cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng, trong ñaïo Boà-taùt ñeàu daïy ngöôøi khieán khoâng chaáp tröôùc. Thí nhö ngöôøi cuûa Phaät bieán hoùa laøm vieäc boá thí, cuõng khoâng phaân bieät boá thí, khoâng laõnh thoï quaû baùo boá thí, chæ vì ñoä chuùng sinh. Taâm Boà-taùt cuõng nhö vaäy. Vì sao? Vì kheùo thoâng suoát caùc phaùp tính. Kheùo thoâng suoát laø khoâng thuû töôùng phaùp tính, cuõng khoâng truù trong phaùp tính, ôû trong phaùp tính Khoâng nghi, khoâng hoái maø thuyeát phaùp, khoâng ngaên, khoâng trôû, khoâng ngaïi, theá laø thoâng suoát phaùp tính.

----------o0o----------

*Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.*